

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

з дисципліни
«ТУРИЗМОЛОГІЯ: ТЕОРІЯ ТУРИЗМУ»

рівень вищої освіти Другий (магістерський)

галузь знань 24 «Сфера обслуговування»

спеціальність 242 «Туризм»
(шифр і назва)
(шифр і назва)

освітня програма «Туризм»
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова/ за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач: к.іст.н., доц. Парфіненко А. Ю.

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ
з дисципліни
«ТУРИЗМОЛОГІЯ»

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Другий (магістерський)

галузь знань 24 «Сфера обслуговування»

спеціальність 242 «Туризм»
(шифр і назва)

освітня програма «Туризм»
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова/ за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач:
кандидат історичних наук, доцент кафедри
туристичного бізнесу та країнознавства
Парфіненко А. Ю.

РОЗШИРЕНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

ТЕМА 1. ТУРИЗМОЛОГІЯ ЯК СОЦІОГУМАНІТАРНА НАУКА

Основні теорії розвитку туризму. Актуалізація потреби створення теорії туризму: широкомасштабність туристичної діяльності, необхідність наукового підходу до вирішення нагальних завдань туристичної галузі, забезпечення високої економічної і соціальної ефективності туризму. Теоретико-методологічні засади туризмології. Кореляційне співвідношення теорії і практики туризму, виявлення зв'язків туризму з економікою, географією, культурою, соціологією, психологією тощо.

Об'єкт, предмет і суб'єкт туризмології, їх сутність і взаємовідношення.

ТЕМА 2. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Глобалізація та глокалізація в туризмі. Сталий туризм. Відповідальний туризм. Доступний туризм. Процеси диверсифікації в туризмі. Індивідуалізація. Технологізація. Електронний туризм. Віртуалізація подорожей. Постмодерністські тенденції в туризмі. Нішевий туризм. Демографічні тенденції в туризмі. Перехід від індустрії послуг до індустрії досвіду і розваг.

ТЕМА 3. ОСМИСЛЕННЯ ФЕНОМЕНУ ПОДороЖЕЙ У ПЕРЕДТУРИЗМОЛОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Осмислення феномену подорожей в процесі становлення туризмологічного знання.

Перші узагальнення подорожей в античній філософії (Фалес, Солон, Піфагор, Платон, Анахарсіс, Прокл).

Сутність, характер подорожей в епоху Середньовіччя, їх інтерпретація у теологічних вченнях Св.Августина і Фоми Аквінського.

Виникнення туризму в Новий Час як організованої, специфічної форми подорожей. Ф.Бекон «Про подорожі».

ТЕМА 4. СТАНОВЛЕННЯ ТУРИЗМОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ ПРО ТУРИЗМ

Першій період – доіндустріальний – накопичення знань про туризм та їх раціональне узагальнення. Другий період – індустріальний – виникнення наукових знань про туризм (два етапи); перший етап (друга половина ХІХ ст.) - створення туризмологічних моделей розвитку туризму, розробка туристичної термінології; другий етап (з початку ХХ ст.) – інституціоналізація туристичної освіти та науки.

Виникнення національних туризмознавчих шкіл: Австрійська, німецька, англійська, датська, швейцарська, французька, американська, польська, болгарська. Початок створення теорії туризму. Заснування міжнародних, наукових і громадських організацій: Міжнародна академія

туризму; Міжнародний центр по вивченню проблем туризму, Всесвітня туристська організація та інші. Розвиток туризмологічного знання в країнах СНД.

ТЕМА 5. ТУРИСТИЧНА ОСВІТА ТА ТУРИЗМОЗНАВЧІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СРСР

Розуміння сутності «пролетарського туризму» в публікаціях 1920-1930-х років. Парці В.П.Антонова-Саратовського та М. Криленко. Школа рекреаційної географії проф. В.С.Преображенського. Уявлення про рекреаційну систему. Праці Р.Р.Родомана, Є. А. Котлярова, Н. П. Крачила. Соціальні аспекти туризму: Абуков А. Х., Квартальнов В. А., Федрченко В. К., Економічні аспекти туризму: Азар В. І., Ананьев М. А.

ТЕМА 6. УКРАЇНСЬКІ ТУРИЗМОЛОГІЧНІ ШКОЛИ

Становлення туристичної освіти в незалежній Україні. Університетські туризмологічні школи: Київська, Львівська, Харківська. Географічні туризмологічні дослідження: Бейдик О. О., Любіцева О. О., Смірнов І. Г. Економічні туризмологічні дослідження: Мальська М. П., Ткаченко Т. І. Соціальні туризмологічні дослідження: Пазенок В. С., Сокол Т. Г., Федорченко В. К. Туризмологічні часописи.

ТЕМА 7. СУЧАСНА ЗАХІДНА ТУРИЗМОЛОГІЯ В ОСОБИСТОСТЯХ

Характеристика наукового доробку. Дональд Хокинс (Donald E. Hawkins, США), Брент Ричи Дж. Р. (J. R. Brent Ritchie, Канада), Джафар Джафари (Jafar Jafari, США); Девід Эйри (David Airey, Велика Британія), Бернар Моруччи (Bernard Morucci, Франція), Паулина Шелдон (Professor Pauline Sheldon, США), Крис Купер (Professor Chris Cooper, Нова Зеландія), Кэй Чон (Professor Kaye Chon, Гонконг, Китай), Ерик Коэн (Erik Cohen, Ізраїль), Тедж Вир Сингх (Tej Vir Singh, Індія), Едуардо Файос-Сола (Eduardo Fayos-Solà, Іспанія).

ТЕМА 8. ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ ТУРИЗМОЛОГІЇ

Понятійний апарат туризмології, її тезаурус. Сутність системоформуючих категорій туризмології: «подорож», «подорожани», «дестинація», «рекреаційні ресурси», «туристський продукт», «тур» та ін. Принципи, методи та функції туризмології. Туризмологічна проблемологія.

ТЕМА 9. ДИСЦИПЛІНАРНІ КЛАСТЕРИ ТУРИЗМОЛОГІЇ

Філософія туризму як методологічна та концептуальна основа туризмології. Історія та антропологія туризму. Географія туризму. Соціологія туризму. Культурологія туризму. Психологія та етика туризму. Педагогіка туризму. Проблеми формування особистості засобами виховання, навчання і розвитку у контексті гуманітарно-соціальних функцій туризму. Праксеологія туризму.

ТЕМА 10. СОЦІАЛЬНІ ТЕОРІЇ ТУРИЗМУ

Концепція «псевдоподії» Даніеля Бурстіна. Різниця між туристами і мандрівниками Д.Маккеннел vs Д.Бурстін: автентичність досвіду і театралізована реальність.

Нельс Грабурн: вкоріненість священного ритуалів переходу. Ідеальні типи туристів: різниця досвіду. Концептуалізація туристського досвіду.

Джон Уррі: мобільність та її метафори. XXI століття – століття мобільності. Втілення мобільності/нова соціальність: скейп і потоки. Метафори мобільності (кочівник, бродяга, турист, корабель, готель, мотель).

Туризм і споживання: Зігмунд Бауман. Споживання фордистської (масове) і посфордистское. Туризм і візуальне споживання. Роль фотографії в туризмі. Організація простору під впливом погляду туриста. Фіксація погляду в фотографії та роль фотозображення у формуванні туристичних просторів. «Синдром Кодака». Фотографія та ідеалізація туристичних просторів.

ТЕМА 11. ПЕДАГОГІКА ТУРИЗМУ

Педагогічні орієнтири туризмології. Функції педагогіки туризму: аксіологічна, рекреаційна, дидактична, менеджерська. Теоретичні основи туристичного виховання. Принципи та методи виховання. Зміст виховання. Роль туризму в формуванні моделей національної ідентичності.

Глобальний етичний кодекс туризму.

ТЕМА 12. СФЕРА ТУРИЗМУ ЯК ТУРИСТИЧНА СИСТЕМА

Поняття туристичної системи. Структура туристичної системи: Соціальна підсистема туристичної системи. Економічна підсистема туристичної системи. Територіальна підсистема туристичної системи. Динамічні властивості туристичної системи. Туристична система і зовнішнє середовище. Ефективність функціонування туристичної системи. Історія розвитку економіки туризму

ТЕМА 13. ЕКОНОМІЧНА ПІДСИСТЕМА ТУРИЗМУ

Основні компоненти і завдання економічної підсистеми туризму. Туристична індустрія. Туристичний продукт. Туристичний ринок. Процес створення цінностей. Еволюція туристичних потреб. Маркетинг взаємодії. Туристичний досвід та туристичний продукт.

ТЕМА 14. КОНЦЕПЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ТУРИЗМІ

Історичні передумови виникнення концепції сталого розвитку. Основні принципи концепції сталого розвитку. Принципи сталого розвитку туризму. Глобальний етичний кодекс туризму і його роль у забезпеченні сталого розвитку. Система екологічного менеджменту як вимога сталого розвитку туризму. Індикатори сталого розвитку туризму.

ТЕМА 15 ОСВІТА ТА КАР'ЄРА В ТУРИЗМІ

Сучасний ринок праці у сфері туризму. Управління знаннями в індустрії туризму. Безперервна професійна освіта у сфері туризму. Планування кар'єри майбутнього фахівця у сфері туризму.

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

**ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО
СЕМІНАРСЬКИХ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
з дисципліни
«ТУРИЗМОЛОГІЯ»**

_____ (назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ Другий (магістерський) _____
галузь знань _____ 24 «Сфера обслуговування» _____
спеціальність 242 _____ (шифр і назва) «Туризм» _____
освітня програма _____ (шифр і назва) «Туризм» _____
спеціалізація _____ (шифр і назва) _____
вид дисципліни _____ (шифр і назва) обов'язкова _____
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу _____
(обов'язкова/ за вибором)

Укладач:
кандидат історичних наук, доцент кафедри
туристичного бізнесу та країнознавства
Парфіненко А. Ю.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

Тема 1. Туризмологія як соціогуманітарна наука

1.1. Туризм як об'єкт наукового пізнання. Дисциплінарні підходи у вивченні туризму

1.2. Предмет, об'єкт та завдання туризмології як навчальної та наукової дисципліни. Місце туризмології в системі туризмознавчих дисциплін

1.3. Туризмологія, туризмознавство, туристика: проблеми самоназви наукової теорії туризму

Література:

1. Биржаков М.Б. Введение в туризм. Издание 5-е. СПб.: «Издательский дом Герда», 2003. 320 с.
2. Герасименко В.Г. Формування і розвиток теорії туризму / Науковий вісник Одеського державного економічного університету. 2005. № 6 (18). С. 3-10.
3. Долженко Г. П. Туризмологія, туризмознавство или туристика // Труды международной туристской академии. [Електрон. ресурс]. Спосіб доступу: – <http://gennadiy-dolzhenko.ru/a25.html>
4. Зорин И. Феноменология путешествий как предмет туристики. [Електрон. ресурс]. Спосіб доступу: – http://www.rmat.ru/rurector1?r421_id=5
5. Зорин И.В. Туристика / И.В. Зорин, В.А. Квартальнов. М.: Советский спорт, 2001. 236 с.
6. Любичева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). 3-є вид., перероб. та доп. К.: «Альтерпрес», 2005. 436 с.
7. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія. 2-ге вид., випр. та доповн. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. 463 с.
8. Туризмологія: Концептуальні засади теорії туризму. Науково-навчальне видання / Керівники проекту та відповід. редактори: Пазенок В.С., Федорченко В.К. К.: КУТЕП. 2008. 825 с.
9. Шраднер Йозеф. Туризмът. Едно икономическо изследоване / Йозеф Шраднер. Превод от немски Мариета Ноева. Варна: Издателство «Наука и икономика», 2010. 105 с.
10. Федорченко В.К. Туризмология как наука. Основные парадигмы теории туризма / Федорченко В. К. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/turizmologiya-kak-nauka-osnovnyye-paradigmy-teorii-turizma>.

Тема 2. Осмислення феномену подорожей у передтуризмологічній літературі

2.1. Осмислення подорожі та мандрівки у античній традиції

2.2. Ставлення представників духовної культури до туризму у

Середньовіччі

2.3. Нові часи – новий погляд на туризм

2.4. Епоха просвітництва і туризм

2.5. Капіталістичні перетворення суспільства і туризм

Література:

1. Туризмологія: Концептуальні засади теорії туризму. Науково-навчальне видання / Керівники проекту та відповід. редактори: Пазенок В.С., Федорченко В.К. К.: КУТЕП. 2008. 825 с.

2. Цюрупа М.В. Осмислення феномена туризму в європейській історико-філософській традиції / Цюрупа М.В. // Філософія туризму. – К.: Кондор, 2004. – 268 с.
3. Монтень М. Опыты. - М, 1991. С. 370-371
4. Ларошфуко М. Максими. Паскаль Б. Мысли. ЛабрюйерЖ. Характеры. - М., 1974.
15. Бекон Ф. О путешествиях// Соч. в двух томах. Том 2.- М., 1972. – С. 380-410.

Тема 3. Становлення туризмологічної освіти та науки

3.1. Зародження системи знань про туризм як об'єкта наукового пізнання (кін. ХІХ – 1930-ті роки)

3.2. Дисциплінарне та інституційне становлення туризмологічних досліджень 1940-1980-ті роки

3.3. Наукове дослідження туризму в СРСР та УРСР

3.4. Напрямки наукового пошуку в галузі туризму і рекреації в Україні

3.4. Генеза мережі науково-дослідницьких центрів, що спеціалізуються на туристичній тематиці

- China Outbound Tourism Research Institute (COTRI) // <http://china-outbound.com/#>

- European Tourism Futures Institute. - <http://www.etfi.eu/about/institute>

- International Association of Scientific Experts in Tourism (Aiest). -

<http://www.aiest.org/home/>

- UNWTO Knowledge Network. – <http://know.unwto.org/>

Література:

1. Божко Л. Д. Генезис та еволюція наукового туристського дискурсу. [Електрон. ресурс]. Спосіб доступу: – file:///C:/Users/user/Downloads/hak_2012_37_5.pdf
2. Божко Л. Д. Історія наукових досліджень туризму за часів СРСР (1920–1950 рр.) / Л. Д. Божко // Зб. наук. пр. Сер. Історія та географія / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. — Харків, 2013. — Вип. 47. — С. 130–137.
3. Божко Л. Д. Трансформаційні зміни наукової проблематики з досліджень туризму в СРСР у період 60–80-х рр. ХХ ст. / Л. Д. Божко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2013. — Вип. 41. — С. 16–23
4. Кручек О. А. Туризмолія: процес формування теорії туризму / Кручек О. А. // Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права. Серія: філософські науки. - 2010. – Випуск 8. - С.139-166.
5. Основы туризма : учебник / коллектив авторов ; под ред. Е. Л. Писаревского. – М.: Федеральное агентство по туризму, 2014. – 384 с. – С. 44-63.
6. Туризмолія: концептуальні засади теорії туризму: монографія / В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек та ін. – К.: ВЦ «Академія», 2013. – 368 с.
7. Hall C. M. Rethinking the Social Science of Mobility. Harlow: Pearson Education, 2005. р. 347.
8. Pernecky T. The Being of Tourism // The Journal of Tourism and Peace Research, № 1 (1), 2010. р. 2.

Тема 4. Українські туризмологічні школи

- 4.1. Київська туризмологічна школа
- 4.2. Львівська туризмологічна школа
- 4.3. Харківська туризмологічна школа
- 4.4. Інші регіональні туризмологічні школи

Література:

1. Любіцева О. О. Кафедра країнознавства та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка у становленні туризму в Україні / О. О. Любіцева // Географія та туризм. - 2015. - Вип. 34. - С. 3-12. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gt_2015_34_3.
2. Мазурець Р. Р. Сучасний стан наукових досліджень із проблематики розвитку туризму в Україні. [Електрон. ресурс]. Спосіб доступу: – <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/21700/3/Nowadays%E2%80%99%20State%20of%20Key%20Scientific%20Researches%20Connected%20with%20the%20Tourist%20Field%20and%20Its%20Development.pdf>.
3. Мальська М. П., Пандяк І. Г. Історія становлення та сучасний розвиток туризмології у Львівському національному університеті імені Івана Франка / М. П. Мальська, І. Г. Пандяк // Географія та туризм. - 2015. - Вип. 34. - С. 26-36. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gt_2015_34_5.
4. Парфіненко А. Ю. До питання про інституціоналізацію туризмологічної освіти та науки в Україні // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». – 2016. - Вип 5. – С. 128-133.

Тема 5. Сучасна західна туризмологія в особистостях

- 5.1. Дональд Хокинс (Donald E. Hawkins, США)
- 5.2. Брент Ричи Дж. Р. (J. R. Brent Ritchie, Канада)
- 5.3. Джафар Джафари (Jafar Jafari, США)
- 5.4. Девід Айрі (David Airey, Велика Британія)
- 5.5. Бернар Моруччи (Professor Bernard Morucci, Франція)
- 5.6. Паулина Шелдон (Professor Pauline Sheldon, США)
- 5.7. Крис Купер (Professor Chris Cooper, Нова Зеландія)
- 5.8. Кэй Чон (Professor Kaye Chon, Гонконг, Китай)
- 5.9. Ерік Коэн (Erik Cohen, Ізраїль)
- 5.10. Тедж Вир Сингх (TEJ VIR SINGH, Індія)
- 5.11. Едуардо Файос-Сола Professor Eduardo Fayos-Solà (Університет Валенсії, Іспанія)
- 5.12. Річард Батлер (Professor Richard Butler)

Література:

1. UNWTO Knowledge Network. [Електрон. ресурс]. Спосіб доступу: – <http://know.unwto.org/>

Тема 6. Дисциплінарні кластери туризмології

- 6.1. Історична географія туризму
- 6.2. Соціологія і туризм
- 6.3. Психологія і туризм
- 6.4. Економіка і туризм
- 6.5. Політична економія і розвиток туризму

- 6.6. Антропологія і туризм
- 6.7. Дослідження навколишнього середовища і туризм
- 6.8. Етнічні дослідження та туризм
- 6.9. Феміністичні дослідження та туризм

Література:

1. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму: монографія / В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек та ін. – К.: ВЦ «Академія», 2013. – 368 с.
2. Holden Andrew. Tourism Studies and the Social Sciences. London ; New York : Routledge, 2005.

Тема 7. Соціальні теорії туризму

- 7.1. Концепція псевдобуття Д. Бурстіна
- 7.2. Д. МакКеннел та Д. Бурстін: автентичність досвіду та театралізована справжність
- 7.3. Н. Грабурн: укоріненість священного
- 7.4. Ідеальні типи туристів
- 7.5. Дж. Уррі: мобільність та її метафори
- 7.6. ХХІ століття – століття мобільностей
- 7.7. Метафори мобільності
- 7.8. Сучасні кочівники
- 7.9. Полеміка з Бурстіном и МакКеннелом
- 7.10. Туризм як пригода і захоплююче видовище
- 7.11. The Gaze – погляд туриста
- 7.12. Туризм і споживання: З. Бауман
- 7.13. Туризм і візуальне споживання. Роль фотографії в туризмі

Література:

1. Покровский Н.Е., Черняева Т.И. Туризм: от социальной теории к практике управления: Учебник. – М.: Университетская книга; Логос, 2008. – 424 с.

Тема 8. Концепція сталого розвитку в туризмі

- 8.1. Концепція сталого розвитку і туризм
- 8.2. Цілі сталого розвитку і туризм
- 8.3. Індикатори сталого розвитку для туристичних дестинацій

Література:

1. Основы туризма : учебник / коллектив авторов ; под ред. Е. Л. Писаревского. – М.: Федеральное агентство по туризму, 2014. – 384 с. – С. 44-63.
2. Indicators of Sustainable Development for Tourism Destinations: A Guidebook. Available at: <http://www.adriaticgreenet.org/icareforeurope/wp-content/uploads/2013/11/Indicators-of-Sustainable-Development-for-Tourism-Destinations-A-Guide-Book-by-UNWTO.pdf>.
3. Sustainable Tourism for Development: Guidebook. Available at: http://www.provincia.pisa.it/uploads/2013_11_7_09_48_11.pdf.
4. Tourism and the Sustainable Development Goals. Available at: http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/pdf/sustainable_development_goals_brochure.pdf.

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ
з дисципліни
«ТУРИЗМОЛОГІЯ»**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Другий (магістерський)

галузь знань 24 «Сфера обслуговування»

спеціальність 242 «Туризм»
(шифр і назва) (шифр і назва)

освітня програма «Туризм»
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова/ за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач:

кандидат історичних наук, доцент кафедри
туристичного бізнесу та країнознавства
Парфіненко А. Ю.

ЗАВДАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Тема 1. Підготовка до семінару на тему: «Туризмологія як соціогуманітарна наука»

- Туризм як об'єкт наукового пізнання. Дисциплінарні підходи у вивченні туризму
- Предмет, об'єкт та завдання туризмології як навчальної та наукової дисципліни. Місце туризмології в системі туризмознавчих дисциплін
- Туризмологія, туризмознавство, туристика: проблеми самоназви наукової теорії туризму

Тема 2. Основні тенденції розвитку туризму в сучасному світі

- Самостійне вивчення основних тенденцій розвитку ринку міжнародного туризму на основі опрацювання Барометру ЮНВТО за поточний рік

Тема 3. Осмислення феномену подорожей у передтуризмологічній літературі

- Подорож як феномен та феноменологія подорожей
- Подорожі як феномен освіти: історія та сучасність
- Критерії та види подорожей
- Філософія подорожей в сучасній художній літературі

Тема 4. Становлення туризмологічної освіти та науки

- Підготовка доповідей «Проблемні поля західної туризмологічної періодики»:

Tourism Management, Annals of Tourism Research, Journal of Sustainable Tourism, International Journal of Tourism Research, Current Issues in Tourism, Journal of Hospitality & Tourism Research, Journal of Travel & Tourism Marketing, Tourism Geographies, Tourism Economics, Tourism Management Perspectives, Tourism Review, Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism, Tourism and Hospitality Research, Tourism Planning & Development, Asia Pacific Journal of Tourism Research, Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education, International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research, Tourism Recreation Research, Worldwide Hospitality and Tourism Themes, Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism

Тема 5. Самостійне опрацювання питань за темою : «Туристична освіта та туризмознавчі дослідження в СРСР»

- Ідеологічна природа туризму. Пролетарський туризм. Криленко М.
- Становлення рекреаційної географії в СРСР. Предмета сутність рекреаційної географії як науки про діяльність людей у вільний час.

Внесок монографії «Теоретичні основи рекреаційної географії» (1975 р.) у розвиток туризмознавчих досліджень. Концепція територіальної рекреаційної системи (ТРС) В. С. Преображенського. Системні характеристики ТРС. Недоліки моделі ТРС та вчення про рекреацію.

- Написання есе на книги:
Semmens K. (2005) Seeing Hitler's Germany: Tourism in the Third Reich
Советское зазеркалье: иностранный туризм в СССР в 1930-1980-е годы: учебное пособие. М., 2007.

Тема 6. Підготовка доповідей в рамках теми: «Українські туризмологічні школи»

- Туризмологічні школи класичних університетів України: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Львівський національний університет імені Івана Франка, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Одеський національний університет (характеристика наукового доробка).
- Університетські центри туризмологічної освіти та науки в Україні: Київський національний торговельно-економічний університет, Київський університет туризму економіки та права та ін.

Тема 7. Вивчення літератури в рамках теми: «Сучасна західна туризмологія в особистостях»

- Дональд Хокинс (Donald E. Hawkins, США);
- Brent Ritchie Дж. Р. (J. R. Brent Ritchie, Канада);
- Джафар Джафари (Jafar Jafari, США);
- Дэвид Эйри (David Airey, Велика Британія);
- Бернар Моруччи (Professor Bernard Morucci, Франція);
- Паулина Шелдон (Professor Pauline Sheldon, США);
- Крис Купер (Professor Chris Cooper, Нова Зеландія);
- Кэй Чон (Professor Kaye Chon, Гонконг, Китай);
- Эрик Коэн (Erik Cohen , Ізраїль);
- Тедж Вир Сингх (TEJ VIR SINGH , Індія).
- Эдуардо Файос-Сола Professor Eduardo Fayos-Solà (Університет Валенсії, Іспанія)
- Річард Батлер (Professor Richard Butler)

Тема 8. Укладання глосарію за темою «Понятійний апарат туризмології»

1. Основні туризмологічні концепти: подорож, гостинність, туризм, турист, рекреація, туристична індустрія, туристична дестинація та ін.

Тема 9. Дисциплінарні кластери туризмології

1. Підготовка питань семінарського заняття: Основні підходи та здобутки філософії туризму, географії туризму, соціологія туризму, культурологія туризму, психологія та етика туризму, критичний напрямок туристичних досліджень

Тема 10. Педагогіка туризму

Основи туристичного виховання:

- Мета і завдання туристського виховання
- Закономірності виховання в туризмі
- Принципи туристського виховання
- Аксиологія туристського виховання
- Естетична функція педагогіки туризму
- Методи виховання, їх класифікація

Міжнародний досвід туристичної освіти

- Практика підготовки фахівців сфери туризму в західноєвропейських країнах

- Досвід навчання працівників туризму в США

[Федорченко В.К. Педагогіка туризму: Навч. посібник / Федорченко В.К., Фоменко Н.А., Скрипник М.І., Цехмістрова Г.С., К.: ВД "Слово", 2004. – 296 с.]

Тема 11. Підготовка до семінарського заняття за темою «Соціальні теорії туризму»

Самостійне опрацювання окремих параграфів підручника:

- Концепція псевдобуття Д. Бурстіна
- Д. МакКеннел та Д. Бурстін: автентичність досвіду та театралізована справжність
- Н. Грабурн: укоріненість священного
- Ідеальні типи туристів
- Дж. Уррі: мобільність та її метафори
- ХХІ століття – століття мобільностей
- Метафори мобільності
- Сучасні кочівники
- Полеміка з Бурстіном и МакКеннелом
- Туризм як пригода і захоплююче видовище
- The Gaze – погляд туриста
- Туризм і споживання: З. Бауман
- Туризм і візуальне споживання. Роль фотографії в туризмі

[Покровский Н.Е., Черняева Т.И. Туризм: от социальной теории к практике управления: Учебник. – М.: Университетская книга; Логос, 2008. – 424 с.]

Тема 12. Сфера туризму як туристична система

Самостійне опрацювання наступних питань:

- Основні властивості туристичної системи: цілісність, впорядкованість, сталість, стабільність, мінливість, рухливість

[Милинчук Е.С. Системный подход к исследованию основных проблем туризма // Туризм и культурное наследие: Межвузовский сборник научных трудов. Саратов. Научн. публ. СГУ. Вып. 1, 2004. С. 3-9. – Режим доступа: http://tourlib.net/statti_tourism/milinchuk2.htm].

- Аналіз моделей системи туризму

[Височан О. С. Туризм як система / О. С. Височан // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. - 2014. - № 797. - С. 25-38. - Режим доступа: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2014_797_6].

Тема 13. Самостійне опрацювання питань за темою: Економічна підсистема туризму

- Історія розвитку економіки туризму
- Мультиплікативний ефект в туризмі (ознайомлення з TSA: RMF – Рекомендації по методології допоміжних рахунків індустрії туризму)
- Конкурентоспроможність країн у сфері подорожей та туризму (Ознайомлення зі звітом за поточний рік Travel & Tourism Competitiveness Index — TTCI)
- Підготовка есе на публікацію:
[F. Higgins-Desbiolles (2006). More than an “industry”: The forgotten power of tourism as a social force, Tourism Management 27, p. 1192–1208]

Тема 14. Підготовка до написання есе в рамках теми: «Концепція сталого розвитку в туризмі»

Тема 15. Підготовка до написання поточного контролю

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО ТА
ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ
з дисципліни
«ТУРИЗМОЛОГІЯ»**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Другий (магістерський)

галузь знань 24 «Сфера обслуговування»

спеціальність 242 «Туризм»
(шифр і назва)

освітня програма «Туризм»
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова/ за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач:
кандидат історичних наук, доцент кафедри
туристичного бізнесу та країнознавства
Парфіненко А. Ю.

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Туризмологія як наука покликана:

- А) обґрунтовувати основні теоретичні положення і концептуальні моделі туризму;
- Б) забезпечити процес інституціоналізації туризму;
- В) створити наукове підґрунтя для дисциплінарного оформлення географії туризму, соціології туризму, філософії туризму, економіки туризму.

2. Акцентований інтерес до науково-теоретичної рефлексії туризму спостерігається з:

- А) середини ХІХ ст.
- Б) 30-х років ХХ.
- В) другої половини ХХ ст.

3. Туризмознавча наукова періодика з'являється:

- А) з середини ХІХ ст. у Великій Британії;
- Б) у 1920-1930-х роках в СРСР;
- В) з другої половини ХХ ст.

4. Автором фундаментального наукового видання «Антропологія туризму», у якому туризм розглядається як специфічна система виробництва і споживання є:

- А) британець Д. Неш.
- Б) британські дослідники Е.Коен та Дж.Ленгкік
- В) британський соціолог З.Бауман

5. Яка група науковців належить до американської школи туризмології?

- А) Д.Пірс, Дж.Кріппендорф, Дж.Ленгкік, З.Бауман.
- Б) Р. Макінтош, Чарлз Р. Гоелднер, Дж. Р. Брент Рітчі, Д.Мак Кеннел, Н.Грабурн.
- В) В.Нарштедт, М. Нешков, Н. Лейпер.

Перелік тем для індивідуальних навчально-дослідних завдань

1. Туризмологія як соціогуманітарна наука.
2. Основні етапи становлення та розвитку науки про туризм.
3. Предметно-об'єктне поле туризмології.
4. Розробка теорії туризму в контексті наукознавства.
1. Антропологічна сутність туризмології.

2. Критеріальні підходи до визначення феномену туризму.
3. Діалектика зв'язків між теорією та практикою туристичної діяльності
4. Туризмологія: генеза та еволюція.
5. Понятійний апарат туризмології.
6. Гносеологічні пріоритети туризмології.
7. Туризмологія та праксеологія туризму.
8. Проблеми наукового осмислення туризму в матеріалах Міжнародних науково-практичних конференціях та виданнях кафедри туристичного бізнесу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.
9. Місце туризмології в системі туризмознавчих дисциплін.
10. Історія туризмології в контексті історії туризму
11. Західноєвропейські концепції туристського знання.
12. Американська концепції туризмології (США).
13. Проблема створення теорії туризму в матеріалах і документах ЮН ВТО.
14. Українська наукова школа туризмології.
15. Концепція туризму Зігмунда Баумана.
16. Польська наукова школа туризму.
17. Розробка теорії туризму українськими туризмологами.
18. «Подорож» як системоутворююче поняття науки про туризм.
19. Структура туризмологічного знання..
20. Теоретико-методологічні складові туризмології.
21. Соціоетична місія туризму.
22. Концептуальні засади педагогіки туризму.
23. Психологія туризму в контексті туризмології.
24. Екскурсологія як туризмологічна наука
25. Туристське право як категорія юридичної туризмології.
26. Туризм як феномен культури.
27. Подорож та туризм: співвідношення понять та практик.
28. Туризмологічний аспект педагогічної освіти професіоналів туризму.

29. Раціональне та емоційне (психологічне) в науці про туризм.

ЗАВДАННЯ СЕМЕСТРОВИХ ЕКЗАМЕНІВ (ПИСЬМОВИХ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ РОБІТ)

1. Американська туризмологічна школа.
2. Географія туризму.
3. Глобальний етичний кодекс туризму і його роль у забезпеченні сталого розвитку.
4. Гуманістична роль туризму в Глобальному етичному кодексі туризму.
5. Динамічні властивості туристичної системи.
6. Економічна підсистема туристичної системи.
7. Ефективність функціонування туристичної системи.
8. Західноєвропейські туризмологічні школи.
9. Індикатори сталого розвитку туризму.
10. Інституціоналізація туризмологічного знання у ХХ столітті.
11. Історичні передумови виникнення концепції сталого розвитку.
12. Культурологія туризму.
13. Місце туризмології в системі туризмознавчих дисциплін та її роль у процесі підготовки фахівців для туристичної сфери
14. Місце туризмології в структурі соціогуманітарних наук
15. Основні етапи становлення науки про туризм.
16. Основні принципи концепції сталого розвитку.
17. Основні системоутворюючі концепти туризмології.
18. Педагогіка туризму.
19. Подорожі як предтеча туризму.
20. Поняття «подорож» і «туризм» як основні концепти туризмології.
21. Поняття туристичної системи. Структура туристичної системи.
22. Економічна підсистема туристичної системи.
23. Динамічні властивості туристичної системи.
24. Праксеологія туризму
25. Предмет, об'єкт та завдання туризмології як навчальної та наукової дисципліни
26. Принципи сталого розвитку туризму.
27. Принципи, методи та функції туризмології.
28. Прогностична функція туризмології.
29. Психологія та етика туризму.
30. Радянська туризмологічна школа.
31. Система екологічного менеджменту як вимога сталого розвитку туризму.
32. Соціальна підсистема туристичної системи
33. Соціологія туризму.
34. Теоретична модель туристичної науки Ф. Франжіалі.

35. Туризм в інтерпретації Дина Мак Кеннела.
36. Туризм і споживання: Зігмун Бауман.
37. Туризм як об'єкт наукового пізнання. Дисциплінарні підходи у вивченні туризму
38. Туризмологія, туризмознавство, туристика: проблеми самоназви наукової теорії туризму
39. Туристичне середовище як псевдобуття: концепція Даніеля Бурстіна
40. Філософське осмислення феномену туризму.
41. Характеристика туризму як соціального інституту.
42. Погляд туриста і глобалізація (Дж. Урі).
43. Туризм і цілі сталого розвитку.
44. Глобальні тренди у розвитку світового туристичного ринку.
45. Вплив демографічних чинників на трансформацію світового туристичного ринку.
46. Характеристика основних перспективних сегментів туристичного ринку.

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

**КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ УСПІШНОСТІ
ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
з дисципліни
«ТУРИЗМОЛОГІЯ»**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Другий (магістерський)

галузь знань 24 «Сфера обслуговування»

спеціальність 242 (шифр і назва)
«Туризм»

освітня програма (шифр і назва)
«Туризм»

спеціалізація (шифр і назва)

вид дисципліни (шифр і назва)
обов'язкова

факультет (обов'язкова/ за вибором)
міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач:
кандидат історичних наук, доцент кафедри
туристичного бізнесу та країнознавства
Парфіненко А. Ю.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та практичних занять (усні відповіді, доповіді, групова дискусія,);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки індивідуальних завдань в ході самостійної роботи студентів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування, написання есе);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати ситуаційні, прогностичні та інші задачі;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних та хмарних технологій;
- контроль та оцінювання вмінь та навичок вирішувати кейсові проблемні завдання із розподілом ролей в командах;
- контроль та оцінювання виконання індивідуальної семестрової роботи.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни здійснюється по її завершенню у вигляді письмового екзамену. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння всіх тем дисципліни.

Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин.

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти надається можливість скласти залікову роботу в тестовій формі (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Переддипломний семінар».

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота									Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1					Розділ 2				60	40	100
T1	T3	T4	T6	T7	T9	T14	T15	Індивідуальне завдання			
5	5	5, 5	5	5	5	5	5,5	10			
семінар	семінар	Семінар, доповіді	Доповіді	семінар	Доповіді	есе	Семінар, доповіді				

Структура та складові підсумкової оцінки з дисципліни

Поточний контроль – 60 балів.

З них:

- активна робота на семінарських заняттях – 50 балів;
- індивідуальне завдання – 10 балів.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Усний виступ та виконання письмового завдання (есе, презентація, виступ з доповіддю)	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано

	Його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання

Доповнення виступу:

1 бали – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

0,5 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідей:

1 бали отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

0,5 бал отримують студенти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Критерії оцінювання індивідуального завдання з дисципліни «Туризмологія: теорія туризму»:

- оформлення роботи 2 бали;
- повнота викладеної інформації 8 балів;
- захист роботи 2 бали.

Умови допуску студента до підсумкового семестрового контролю (екзамену): виконання індивідуального завдання, підготовка доповідей та робота на семінарських заняттях за результатами яких він набрав не менше 30 балів.

Підсумковий контроль 40 балів, в т. ч:

3 теоретичних питання – 40 балів. Перші два питання – 2*15, третє питання – 10 балів.

Питання до екзамену додаються.

Бали за відповіді на теоретичні питання викладач виставляє після усної співбесіди. За підсумками поточного і підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Мінімальна кількість балів, які повинен набрати студент для одержання екзамену, становить 50 балів. Бали за відповіді на теоретичні питання викладач виставляє на оголошенні екзаменаційних оцінок після усної співбесіди.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за чотирьохрівневою шкалою оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

Рекомендована література

Базова література

1. Басюк Д.І. Основи туризмології: навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2005. – 204 с.
2. Вишневська О. О. Феномен туризму у сучасному соціокультурному просторі: Монографія / Вишневська О. О. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2009. – 296 с.
3. Герасименко В. Г. Туризмология как современное междисциплинарное направление исследования туризма // Известия Сочинского государственного университета. 2013. № 2 (25). – С. 49-54
4. Ердаuletov С.Р. Основи туризмології: учеб.-метод, пособие. - Алмати: Казак Университеті, 2009.
5. Зорин И.В., Квартальнов В.А. Туризм. - М. : Советский спорт, 2001.
6. Квартальнов В.А. Туризм. - М. : Финансы и статистика, 2002. - 320 с.
7. Крачило Н.П. Основи туризмознавства. - К. : Вища школа, Головное издательство, 1980. – 118 с.
8. Любіцева О.О. Туризмознавство: вступ до фаху: підручник / О.О.Любіцева, В.К. Бабарицька. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 335с.
9. Любіцева, О.О. Ринки туристичних послуг (геопросторові аспекти). - 3-є вид., переробл. та допов. [Текст] : навч. посібник / О.О. Любіцева. - К.: «Альтпрес», 2005. - 436 с.
10. Окишев П.А. Основи туризмознавства. - Томск, 2005.
11. Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Теоретичні основи туризмології: навч. пос. – К.: «Ніка-Центр», 2005. – 316 с.
12. Парфіненко А. Ю. Кафедри туристичного бізнесу Каразінського університету – 10 років (рефлексії на туризмологічну тематику) // Туристичний бізнес: світові тенденції та національні пріоритети: Матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 10 річчя кафедри туристичного бізнесу (20 листопада 2015 р.). – Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна. – С. 14-18.
13. Парфіненко А. Ю. До питання про інституціоналізацію туризмологічної освіти та науки в Україні // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». – 2016. - Вип 5. – С. 128-133.
14. Покровский Н.Е., Черняева Т.И. Туризм: от социальной теории к практике управления: учебное пособие. – М.: Университетская книга, Логос, 2009. – 400 с.
15. Сакун Л.В. Теория и практика подготовки специалистов сферы туризма в развитых странах мира : монография. - К. : МАУП, 2004. - 399 с.
16. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія (2-ге вид. від. ред. доп.), КНТЕУ, 2009 - 436 с.

17. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму: монографія / В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек та ін. – К.: ВЦ «Академія», 2013. – 368 с.
18. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму: науково-навчальне видання. - К. : КУТЕП, 2008. - 825с.
19. Федорченко В.К. Педагогіка туризму / Федорченко В.К., Фоменко Н.А., Охріменко М.І., Цехмістрова Г.С. . – К.: Вид. Дім «Слово», 2004. – 296 с.
20. Філософія і культурологія туризму. – К.: КІТЕП, 2001. – 138 с.
21. Філософія туризму: навч. посібник / за ред. В.К. Федорченка, В.С. Пазенка. - К. : Кондор, 2004. - 268 с.
22. Філософські нариси туризму: Науково-навч. видання / За ред. Пазенка В.С. – К.: Український Центр духовної культури, 2005. – 328 с.

Допоміжна література

23. Бауман З. Глобализация: последствия для человека и общества. – М.: Весь мир 2004.
24. Бэкон Ф. О путешествиях // Соч. в 2 т. – Т.2. – М., 1972. – 428 с.
25. Головащенко О.В. Туризм як форма соціальної активності людини: соціально-філософський аналіз. Автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. філос. наук / О.В. Головащенко. – Запоріжжя, 2002. – 18 с.
26. Данильчук В.Ф. Методологічні основи формування і розвитку туристичної діяльності на промисловій території: Автореф. дис. ...д-ра екон. наук / В.Ф. Данильчук. – Донецьк, 2009. – 36 с.
27. Доклад Всемирной туристской организации о вспомогательном счете / Измерение экономического воздействия туризма: Всемирная конференция (Ницца, Франция, 15-18 июня 1999 г.) /ВТО. – <http://unstats.un.org/unsd/stat.com>.
28. Дурович А. Маркетинговые исследования в туризме: Учеб. – практ. пособие / А. Дурович, Л. Анастасова. – М.: Новое знание, 2002. – 348 с.
29. Енджейчик И. Современный туристический бизнес. Экстратегии в управлении фирмой: Пер. с пол. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 320с.
30. Квартальнов В.А. Биосфера и туризм: Глобальное взаимодействие и экология, география научных исследований территорий туристического назначения, культура мира системы трудовых миграций, педагогика, социология и стратегия управления. В 5 т. – Т.1 Теория и практика туристских исследований. – М.: Наука, 2002. – 271 с.
31. Квартальнов В.А. Теория и практика туризма: Учебник. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 672 с.
32. Котляров Е.А. География отдыха и туризма: формирование и развитие территориальных рекреационных комплексов. – М.: Мысль, 1978. – 238 с.

33. Крачило Н.П. Экономико-географические проблемы туризма и его эффективность (вопросы теории, методики и практики): Автореф. дис. на соискание ученой степени д-ра геогр. наук / Н.П.Крачило. – К., 1992. – 35с.
34. Лук'янова Л.Г. Освіта в туризмі: навч. метод. посіб. – К.: Вища школа, 2008. – 719 с.
35. Лукашевич М.П., Шандер Ф.Ф. Соціологія туризму. Курс лекцій. – Ужгород, 2008. – 340 с.
36. Лукашевич О.Н. Психология туризма: концептуальное определение. – К.: КУТЕП, 2004. – 228 с.
37. Мініч І.М. Соціальні чинники і функції інфраструктури туризму: соціологічний аналіз: Автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. соціол. наук / І.М. Мініч. – К., 2002. – 18 с.
38. Монтень М. Опыты. В 3 кн. Кн.3-я / Об опыте. Глава XIII. – СПб: Кристалл, Респекс, 1998. – 704 с.
39. Нешков М., Дъбева Т., Въведение в туризма. – Варна, 2001. – 245 с.
40. Парфіненко А. Ю. Туристичне країнознавство. Навчальний посібник / Парфіненко А. Ю. – Х.: Бурун-Книга, 2009. – 288 с.
41. Парфіненко А. Ю. Національна держава і міжнародний туризм у вимірах глобалізації / Парфіненко А. Ю. – Х.: Бурун-книга, 143 с.
42. Родоман Б.Б. Поляризация ландшафта как средство сохранения биосферы и рекреационных ресурсов // Ресурсы, среда, исследования. – М.: Наука, 1974.
43. Смолій В.А. та ін. Енциклопедичний словник довідник з туризму / За заг. ред. В.К.Федорченка. – К.: Слово, 2006. – 372 с.
44. Соболева Е.А. Статистика туризма: статистическое наблюдение. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 160 с.
45. Теоретические основы рекреационной географии / Отв.ред. В.С.Преображенский. – М.: Наука, 1975.
46. Туризм в системі пріоритетів регіонального розвитку: Монографія / Під ред. проф. В. В. Александрова. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – 287 с.
47. Туристичний імідж регіону: Монографія / За ред. Парфіненко А. Ю. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 315 с.
48. Урри Д. Туристское созерцание и «окружающая среда» / Урри Д. // вопросы социологии. – 1996. – Вып. 7. – С. 39-47.
49. Федорченко В.К. Підготовка фахівців для сфери туризму: теоретичні та методологічні аспекти. – К.: Вища школа, 2002. – 350 с.
50. Федорченко В.К., Дворова Т.А. Історія туризму в Україні: навч. посіб. – К.: Вища школа, 2002. – 195 с.
51. Федорченко В.К., Костюкова О.М., Дворова Т.А., Олексійко М.М. Історія екскурсійної діяльності в Україні: навч. посіб. – К.: Кондор, 2004. – 166 с.
52. Фенько А. Б. Туризм как показатель социального статуса / Фенько А. Б. // СОЦИС. – 2007. - №2(274). – С. 124-131.

53. Фоменко Н.А. Педагогіка вищої школи: методологія, стандартизація туристичної освіти. – К.: Вид Дім «Слово», 2005. – 216 с.
54. Франжіаллі Ф. Тенденції розвитку міжнародного туризму. – К., 2002. – 25с.
55. Экономика туризма: теория и практика: учеб. пос. / К.Купер [и др.]. – СПб.: Омега, 1998. – 200 с.
56. Charles R Goeldner, J.R. Brent Ritchie, Robert W. McIntosh. Tourism: Principles. Practices. Philosophies. Eighth Edition. USA – 1999. – 562 с.
57. Cohen E. Contemporary tourism – trends and challenges: sustainable authenticity or contrived post-modernity? // Tourism: Critical in the Social Sciences. Vol. I /ed. By S. Williams. – London; N.Y.: Routledge, 2004.
58. Cohen E. Phenomenology of tourist experiences // The Journal of British Sociological Association. 13(1979): pp 179-201.
59. Cohen E. Who Is a Tourist? A Conceptual Review // Sociological Review. – 1974. Vol. 22.
60. Graburn N. The Ethnographic Tourist // The Tourist as a metaphor of the Social World / ed. By Graham Dann. – Wallingford CAB International, 1998.
61. Graburn N. Tourism as the sacred Journey // Hosts and guests. The anthropology of tourism / V.Smith (Ed.) 2 nd ed. – Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1989.
62. Holden Andrew. Tourism Studies and the Social Sciences. London ; New York : Routledge, 2005.
63. Lengkeek J. On the multiple realities of leisure a phenomenological approach to the otherwise of leisure // Loisir et societe / Society and Leisure, 19(1996): pp 23-40.
64. Mac Cannel D. The Tourist: A New Theory of the Leisure Class. – New York: Schocken, 1976.
65. Nash D. Anthropology of Tourism. – Oxford: Elsevier, 1996.
66. Pearce D. Tourist Development, Longmen, 2 nd end 1989. – 293 с.
67. Pearce D.G. and Butler R.W. (eds) Contemporary Issues in Tourism Development Routledge, 1999. – 348 p.
68. Pearce D.G. and Butler R.W. (eds) Tourism Research: Critiques and Challenges Routledge, 1992. – 312 p.
69. Przeclawski, K. Czlowiek a turystyka – zarys socjologii turystyki / K.Przeclawski. – Krakow: Albi, 1996.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

70. Долженко Г. П. Туризмология, туризмведение или туристика // Труды международной туристской академии. [Електрон. ресурс]. Спосіб доступу: – <http://gennadiy-dolzhenko.ru/a25.html>.

71. Зорин И. Феноменология путешествий как предмет туристики. [Электрон. ресурс]. Способ доступа: – http://www.rmat.ru/rurector1?r421_id=5.
72. Федорченко В.К. Туризмология как наука. Основные парадигмы теории туризма / Федорченко В. К. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/turizmologiya-kak-nauka-osnovnyye-paradigmy-teorii-turizma>.
73. Долженко Г. П. Туризмология, туризмоведение или туристика // Труды международной туристской академии. [Электрон. ресурс]. Способ доступа: – <http://gennadiy-dolzhenko.ru/a25.html>
74. <http://www.unctad.org> – официальный сайт UNCTAD.
75. <http://www.unesco.org/new/ru> – официальный сайт ЮНЕСКО.
76. <http://www2.unwto.org/ru> – официальный сайт ЮНВТО